

Derk-Jan de Grood helpt organisaties meer grip te krijgen op hun (test)project.

Taste wheel voor testers

In mijn vrije tijd ben ik een fanatieke thuis-barista. Een barista is eigenlijk iemand die graag koffiezet, en dat omschrijft mij best goed. Ik heb er erg veel plezier in om de God Shot-espresso te zetten, maak graag een caffè latte voor mijn bezoek en brand zelfs af en toe mijn eigen bonen. Maar uiteindelijk gaat het natuurlijk om de smaak. Ik geniet van de verschillende smaken die een koffie kan hebben. Afhankelijk van de boon, de zetmethode en de branding kan zelfs een espresso naar citrus, rode bessen of noten smaken.

Bij het proeven maak ik regelmatig gebruik van een *taste wheel*. Dit is een plaatje waarop alle smaaktonen die koffie kan hebben netjes gegroepeerd staan. Dus de bessen bij de bessen en de chocoladesmaken net naast de noten. Het taste wheel helpt je om smaken te benoemen en te herkennen. Proeven moet je zelf, maar je kunt wel beter onder woorden brengen wat je proeft.

Vanmiddag vroeg ik me ineens af hoe een smakenwiel voor testers eruit zou zien. Dat zijn namelijk ook proevers, maar dan van een applicatie. Hoe verwoorden we eigenlijk onze *user experience*? Meestal communiceren we die met een lijst van afgevinkte testgevallen of een overzicht van de gevonden fouten. Dat zijn immers duidelijke argumenten om wel of niet live te kunnen gaan met de applicatie. Maar moeten we onszelf niet eens uitdagen om een wat kleurrijker verhaal te vertellen, om ook eens afstand te kunnen nemen van de technische details?

Ik ben er in ieder geval een groot voorstander van dat we onze ervaring met de applicatie beter delen met onze stakeholders en de toekomstige gebruikers. We moeten wel. Steeds vaker werken ontwikkelaar en tester samen. Bugs komen niet meer in lange lijsten maar op vluchtige post-its. Tests worden niet meer helemaal uitgeschreven en UX wordt steeds belangrijker. Er zijn alternatieven nodig en een smakenwiel lijkt een goede optie.

Allereerst moeten we het taste wheel herbenoemen. Het wordt een ervaringsmodel. Direct dringt zich bij mij de vergelijking op met Iso 9126 (sinds 2011 Iso 25010), dat al verschillende kwaliteitsattributen definieert. Dit is een mooi uitgangspunt, want aan de hand van het model kunnen we aangeven dat de performance laag is, de applicatie wat verwarrend werkt, maar dat de

learnability aardig is, omdat je bij het gebruik toch snel ontdekt hoe het functioneert. Of bijvoorbeeld bij een navigatiesysteem: dat de applicatie haar resources goed benut zodat de batterij lang meegaat, dat de routeberekening nauwkeurig is, maar dat de rijinstructies altijd net te laat komen.

Ik heb het Iso-model altijd gehanteerd om vooraf te bepalen welke tests belangrijk zijn, en nu blijkt het ineens heel goed inzetbaar om een testverhaal mee in te kleuren. Door tijdens de testrapportage de kwaliteitsattributen als checklist te gebruiken, zijn we

Het Iso-model blijkt ineens heel goed inzetbaar om een testverhaal mee in te kleuren

als tester in staat om ons nauwkeuriger uit te drukken. Het maakt mij daarbij eigenlijk niet uit of we uitspraken doen op basis van onze subjectieve ervaring, of juist een heleboel gedesignde tests hebben gedraaid en daarmee een formele onderbouwing hebben van onze observaties. Belangrijk is dat we afkomen van die lijstjes en spreken in een taal die onze toehoorders begrijpen.

Begrijpelijkheid, daaraan schort het nog in het Iso 9126-model. Bekend euvel is dat veel van de gebruikte termen moeilijk zijn. Wat betekent interoperabiliteit, wat is de *value* van interoperabiliteit of *learnability*? Verder mis ik nog een paar items. Functionaliteit en *usability* zijn wel benoemd, maar welke smaken onderscheiden we hier? Binnen het exploratory testen kijken we vaak naar consistenties, omissies en onverwachte extra's. Ook telt de verwachting sterk mee in de eindbeoordeling van een applicatie: welke *qualifiers* en *disqualifiers* zijn dominant? Zit er allemaal niet in. Dus hoewel we nu al een bruikbaar model hebben, is er ook nog wat ontwikkelwerk te doen. Wie wil er meedenken? ☺